

Sygn. akt III AUa 2219/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Michał Bober
Sędziowie:	SSA Aleksandra Urban (spr.) SSA Bożena Grubba
Protokolant:	stażysta Agnieszka Makowska

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2014 r. w Gdańsku

sprawy O. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji O. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 lipca 2013 r., sygn. akt VI U 3053/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 2219/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2012 r. Rozpoznając powyższy wniosek Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił uchylenia decyzji ustalających wysokość świadczeń wnioskodawczyni O. J. w latach 1991 – 1996 i wznowienia postępowania na podstawie art. 145 a ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.). W uzasadnieniu swego stanowiska organ rentowy wskazał, iż zgodnie z art. 146 K.p.a. uchylenie decyzji nie może nastąpić jeżeli od dnia doręczenia decyzji upłynęło 5 lat, a ponadto określające prawo i wysokość świadczeń wnioskodawczyni decyzje nie zostały wydane wskutek wznowienia postępowania na podstawie art. 114 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.).

Odwołanie od tej decyzji wniosła wnioskodawczyni O. J.. Uzasadniając żądanie odwołania wskazywała ona, że na emeryturę przeszła w 1989 r. ze wskaźnikiem 326,55 %, a w 1991 r. ZUS decyzją z dnia 20 grudnia 1991 r. obniżył jej część socjalną oraz część bazową do kwoty 1.700.000 zł automatycznie likwidując jej nabyte waloryzacje, jak i

waloryzację grudniową 1991 r. Wnioskodawczynie twierdziła też, że ZUS w 1996 r. po raz drugi obniżył części socjalną i bazową do kwoty 666 zł 96 gr, to jest do średniej krajowej z roku 1995, na co wskazał także Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 19 czerwca 2007 r. (sygn. akt III AUa 500/06), ale ZUS nie zareagował i nie rozpatrzył tej sprawy. Wnioskodawczynie wskazywała, że w obu wypadkach reagowała na niesłusznie obniżoną emeryturę do Sądu Okręgowego i Sądu Apelacyjnego, a sprawa – w jej ocenie – nie przedawniła się z uwagi na „częste odnawianie tej samej sprawy” w roku 2008 i 2011. Dodatkowo wnioskodawczynie podnosiła, że w roku 2006 w wyniku przeliczenia (dodatkowa praca) części socjalnej obniżono jej znacznie emeryturę „przeliczając składki składkowe na nieskładkowe, także opiekę nad dziećmi która była w latach 1962 r. do 1985 r. przepis o świadczeniach nieskładkowych obowiązywała dopiero od roku 1991 ustawa z dnia 17 października 1991 r.” Zdaniem skarżącej w przypadku zastosowania art. 53 kwota bazowa winna być kwotą przejścia na emeryturę, a ZUS po drodze dwa razy obniżał jej kwotę bazową. W związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego ogłoszonym w dniu 8 marca 2012 r. (sygn. akt K 5/11), w którym Trybunał orzekł, iż poczynania ZUS były niezgodne z zasadami zaufania obywateli do państwa, wnioskodawczynie wniosła o wznowienie postępowania.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania wskazując, iż decyzje określające prawo i wysokość świadczenia wnioskodawczynie z lat 1991 – 1996 nie zostały wydane wskutek wznowienia postępowania na podstawie art. 114 ust. 1 a ustawy emerytalnej. Ponadto organ ten wskazywał, iż zgodnie z art. 145a § 1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja, przy czym art. 146 ust. 1 K.p.a. stwierdza, że uchylenie decyzji z przyczyn określonych w art. 145 § 1 pkt 1 i 2 K.p.a. nie może nastąpić, jeżeli od doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło dziesięć lat, zaś z przyczyn określonych w art. 145 § 1 pkt 3-8 K.p.a. oraz art. 145 a i art. 145 b K.p.a., jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło pięć lat. Zaskarżona decyzja odmawiała uchylenia decyzji z lat 1991 – 1996 i wznowienia postępowania.

Wyrokiem z dnia 25 lipca 2013 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy - VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia i rozważania. Wnioskodawczynie O. J. we wniosku z dnia 3 kwietnia 2012 r. domagała się wznowienia postępowań o wysokość jej świadczeń emerytalnych zakończonych dwoma prawomocnymi decyzjami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 grudnia 1991 r. oraz z dnia 27 sierpnia 1996 r., twierdząc iż decyzje te obniżały bezprawnie jej świadczenie. Wnioskodawczynie przyznawała także, iż decyzji tych nie zaskarżyła w terminie jednego miesiąca od ich otrzymania (informacyjne wysłuchanie wnioskodawczynie – protokół rozprawy k. 25 – 26 akt sprawy). Podstaw wznowienia postępowania upatrywała ona w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 r. (sygn. akt K 5/11) ogłoszonego w dniu 8 marca 2012 r., którym Trybunał orzekł, iż art. 114 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) jest niezgodny z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 oraz art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zaskarżoną decyzją odmowną z dnia 30 kwietnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił uchylenia decyzji ustalających wysokość świadczenia emerytalnego wnioskodawczynie w latach 1991 - 1996 i wznowienia postępowania na podstawie art. 145 a K.p.a. Zaskarżona decyzja wyznaczała granice przedmiotowe procesu wszczętego na skutek odwołania O. J. z dnia 29 maja 2012 r. rozpoznawanego w niniejszej sprawie. Decyzja ta dotyczyła odmowy uchylenia i wznowienia postępowania prawomocnych (bo niezaskarżonych przez wnioskodawczynie) decyzji określających wysokość świadczenia emerytalnego z lat 1991 – 1996. W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżona decyzja z dnia 30 kwietnia 2012 r. odpowiadała prawu. Organ rentowy zasadnie odmówił wzruszenia prawomocnych decyzji z lat 1991 – 1996 (na rozprawie wnioskodawczynie wskazała daty dwóch decyzji, których jej wnioski o wznowienia dotyczyły) wyjaśniając merytorycznie swoje stanowisko i wskazując właściwą podstawę prawną. Postępowanie zakończone prawomocnymi decyzjami ZUS Oddziału w B. z dnia 20 grudnia 1991 r. oraz z dnia 27 sierpnia 1996 r. nie mogły zostać wznowione na podstawie art. 145 a § 1 K.p.c. na skutek wydania wskazanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego albowiem wyrok ten dotyczył art. 114 ust. 1 a ustawy emerytalnej, który wprowadzony został w życie art. 1 pkt 25 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1264) od dnia 1 lipca 2004 r. Sąd Okręgowy dostrzegł, iż przepis ten nie mógł stanowić podstawy prawnej decyzji ZUS wydanych w latach 1991 – 1996. Organ rentowy w pełni zasadnie wskazywał również na upływ terminów do wznowienia postępowania administracyjnego wskazanych w art. 146 § 1 K.p.a., zgodnie z którym uchylenie decyzji z przyczyn określonych w art. 145 § 1 pkt 1 i 2 K.p.a. nie może nastąpić, jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło dziesięć lat, zaś z przyczyn określonych w art. 145 § 1 pkt 3-8 (jak również w art. 145 a i 145 b), jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło 5 lat. Wnioskodawczyni nie powoływała w swoim wniosku z dnia 3 kwietnia 2012 r. innych podstaw wznowienia niż wydanie przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 28 lutego 2012 r. Nawet jednak gdyby inne podstawy wznowienia postępowania (wskazane w art. 145 § 1 K.p.a.) zostały przez wnioskodawczynię wskazane, wznowienie postępowań zakończonych prawomocnymi decyzjami z lat 1991 i 1996 nie byłoby możliwe właśnie z powodu upływu powyższych ustawowych terminów ustanowionych w art. 146 K.p.c. Wobec zatem braku podstaw prawnych do uchylenia decyzji z lat 1991 – 1996 oraz wznowienia postępowań zakończonych prawomocnymi decyzjami Sąd Okręgowy oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 K.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami.

Apelacje od powyższego wyroku wywiodła ubezpieczona, wnosząc o ponowne rozpatrzenie. Apelująca podniosła, iż ZUS sukcesywnie obniżał jej emeryturę i w związku z Wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego ogłoszonym 8 marca 2012r. sygn. akt K5/11 w którym Trybunał orzekł iż poczynania ZUS były niezgodne z zasadami zaufania Obywateli do Państwa. Uważa, że jest typowym przykładem, ponieważ ZUS wielokrotnie obniżał jej emeryturę. Przeszła na emeryturę w grudniu 1989 r. Według otrzymywanych Decyzji z ZUS które może przedłożyć wynika jak ZUS obniżał jej emeryturę oraz z opóźnieniem naliczał waloryzację lub w ogóle nie naliczał. Nadto skarżąca przytoczyła kilka ewidentnych przykładów. 1. brak waloryzacji w grudniu 1991 r.; 2. obniżenie bazowej do 1700000,- decyzja z dnia 20 grudnia 1991 r. o fakcie że emerytura winna być liczona od momentu przejścia na emeryturę napisał Sąd Apel. w Wyroku sygn. akt AUa500/06; 3. obniżenie emerytury od stycznia 1992r. w grudniu 1991 r wynosiła 2.643.600 w styczniu 1992 r. 2.565.700 zł. gdzie grudniowa waloryzacja w 1991r. o 107,32 %; 4. bazowa 2005.07.08 wynosiła 1.341,53 zł; 5. bazowa 2006.09.27 wynosiła 666,96 zł. została obniżona o 674.57 zł. to jest o 50,29 %. O fakcie obniżania emerytury świadczy wykaz decyzji. Sprawa przedawnienia nie może mieć miejsca ponieważ przez cały okres sprawa była na wokandzie Sądowej. Skoro ZUS ciągle manipulował wysokością emerytury wniosła o przyznanie bazowej w wysokości aktualnej na rok 2013 tj. 3.080,84 x 250%.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja O. J. okazała się bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że stan faktyczny sprawy był bezsporny, w związku z czym Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, publ. OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy wyjaśnił w toku przeprowadzonego postępowania wszystkie istotne okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Przeprowadził także wystarczające dla rozstrzygnięcia sprawy postępowanie dowodowe, które ocenił zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c., nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów, zakreślonych wyżej wskazanym przepisem.

Mając na względzie, iż stan faktyczny sprawy był bezsporny, wskazać należy, iż istota sporu również na etapie postępowania apelacyjnego dotyczyła wyłącznie oceny prawnej.

Przypomnieć można, iż przedmiotem kontroli w niniejszym postępowaniu jest prawidłowość decyzji organu rentowego, którą odmówił O. J. wznowienia postępowania w trybie art. 145a kpa.

Przy tak zakreślonej istocie sporu wskazać należy, iż Sąd Apelacyjny w pełni podziela nie tylko ustalenia faktyczne, ale i ocenę prawną, jakiej dokonał sąd pierwszej instancji, uznaje ją za wyczerpującą, a tym samym w zasadzie nie ma

potrzeby powtarzać w całości trafnego wyводу prawnego /por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2006 r., IV CK 380/05; z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 526/04; z dnia 27 listopada 2003 r., II UK 156/03/.

W uzupełnieniu prawidłowych rozważań Sądu Okręgowego, wskazać można, iż kodeks postępowania administracyjnego przewiduje możliwość wznowienia postępowania na skutek wydania wyroku przez Trybunał Konstytucyjny. Zgodnie z treścią art. 145a § 1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. W tej sytuacji skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (art. 145a § 2 k.p.a.).

W niniejszym postępowaniu ubezpieczona domagała się zmiany wysokości emerytury w wyniku wniosku o wznowienie postępowania, pomimo, że decyzje ustalające wysokość przysługującego jej świadczenia są prawomocne. Jako podstawę wznowienia wypłaty wskazała wyrok Trybunału Konstytucyjnego ogłoszony w dniu 8 marca 2012 r. (sygn. akt K 5/11).

Przywołanym przez wnioskodawczynię wyrokiem z dnia 28 lutego 2012r. w sprawie K 5/11 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 114 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001 i Nr 187, poz. 1112) jest niezgodny z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 oraz z art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, co skutkowało utratą mocy wskazanego przepisu.

Oczywistym jest, że przywołane orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego tylko wtedy mogłoby stanowić podstawę wznowienia postępowania w trybie art. 145a kpa, gdyby decyzje ustalające wysokość świadczenia ubezpieczonej wydane były na jego podstawie.

Jak jednak trafnie zauważył Sąd Okręgowy, zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny w przywołanym orzeczeniu art. 114 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodany został przez art. 1 pkt 25 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz.U.2004.121.1264) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 lipca 2004 r. Z istoty więc, decyzje wydane w 1991 i 1996 roku nie mogły być wydane na jego podstawie.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych a następnie również trafnej ich oceny prawnej, której nie wzruszają zrzuty apelacji. Innymi słowy, zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Mając na uwadze powyższe, na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.